

Афонін Дмитро Сергійович,
завідувач науково-дослідної лабораторії
з проблемних питань кримінального
аналізу Одеського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ ЗА ОСВІТНІМ СТУПЕНЕМ «МАГІСТР» СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ «КРИМІНАЛЬНИЙ АНАЛІЗ» НА БАЗІ ОДЕСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Сучасна правоохоронна діяльність, в умовах реформування сектору безпеки та державного управління, потребує оновлення концептуальних підходів до системи підготовки висококваліфікованих кадрів. Трансформація сучасної правоохоронної системи, відмова від її карального спрямування та соціальний попит на правоохоронця нової формації, який володіє компетентностями, необхідними для вирішення складних спеціалізованих завдань та практичних проблем у сфері правоохоронної діяльності під час охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку, зумовили формування цілей та програмних результатів навчання спеціалістів за освітнім ступенем «магістр» спеціалізації «Кримінальний аналіз» на базі Одеського державного університету внутрішніх справ.

У березні 2021 р. було затверджено галузевий стандарт вищої освіти за спеціальністю 124 «Системний аналіз» для другого (магістерського) рівня вищої освіти (наказ МОН України від 18.03.2021 р. № 331) [4], який було введено в дію у 2021 н.р. Від стейкхолдерів, робочої групи, здобувачів та академічної спільноти надійшли пропозиції щодо внесення змін до зазначених освітньо-професійних програм з метою їх покращення з урахуванням прийнятого стандарту вищої освіти, які було розглянуто Вченою Радою Одеського державного університету внутрішніх справ [5, с. 3].

Освітньо-професійна програма «Кримінальний аналіз» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 124 «Системний аналіз» введена в дію Наказом ОДУВС від 05.05.2022 р. № 186 [5, с. 3].

Магістри за напрямом «Кримінальний аналіз» можуть працювати в наукових, освітніх, аналітичних, ІТ та інших установах і підрозділах на посадах, що вимагають застосування методів системного аналізу та кримінального аналізу. Програма є практико-орієнтована та спрямована на формування у здобувачів вищої освіти професійних компетентностей з обов'язковим опанування теоретичних та практичних аспектів у сфері системного аналізу. Освітньо-професійна програма передбачає системний підхід щодо поєднання загальної та спеціальної підготовки здобувачів вищої освіти за напрямом кримінального аналізу з використанням сучасних інформаційних технологій.

Випускники-магістри отримують наступні компетентності:

- знання основ теорії пізнання, методів аналізу, синтезу та моделювання систем і процесів у різних галузях людської діяльності, основних механізмів мислення та логічного виведення;
- знання універсальних і спеціалізованих мов програмування, мов імітаційного моделювання;
- знання сучасних методів математичного моделювання в науці, техніці, промисловості і сільському господарстві, моделювання та дослідження економічних, екологічних та соціальних процесів;
- розробка методів і алгоритмів оптимізації процесів;
- здійснення системного аналізу взаємопов'язаних процесів різної природи, формулювання критеріїв, обмежень та суттєвих факторів при розробленні моделей систем;
- розв'язування задач прогнозування процесів у динамічних системах;
- розробка алгоритмів підтримки прийняття рішень в умовах невизначеності, ризику та конфліктних операцій [5, с. 11].

Випускники, які пройшли ґрунтовну магістерську підготовку за спеціальністю 124 «Системний аналіз», будуть користуватися значним попитом у багатьох сегментах галузі 124 «Системний аналіз» в Національній поліції України, інших структурних підрозділах Міністерства внутрішніх справ, Служби безпеки України, Державному бюро розслідувань, Національному антикорупційному бюро України, Бюро економічної безпеки, Державній прикордонній службі тощо.

Освітній процес за напрямком кримінального аналізу спрямований перш за все на практичну складову. В зв'язку з чим значна роль у підготовці спеціалістів за освітнім ступенем «магістр» спеціалізації «Кримінальний аналіз» на базі

Одеського державного університету внутрішніх справ відведена науково-дослідній лабораторії з проблемних питань кримінального аналізу, яка є найбільш адаптованою до завдань, що стоять перед Національною поліцією України.

Лабораторія здійснює науково-дослідну роботу в рамках наукової теми: «Кримінальний аналіз у протидії злочинності». Окрім наукового складу лабораторії, активну участь у дослідженні питань теми науково-дослідної роботи лабораторії приймають слухачі магістратури.

Науковим складом лабораторії постійно здійснюється проведення тренінгів з різних питань кримінального аналізу. Так, у червні – липні 2023 року проведений тренінг з обсягом програми 120 годин, з яких 70 % практичного напрямку за темою «Пошук та аналіз інформації з відкритих джерел – Open source intelligence (OSINT)» для слухачів магістратури, а також всіх бажаючих підвищити свій рівень знань, щодо розвідки з відкритих джерел.

Лабораторією забезпечується практична складова навчального процесу шляхом налагодження взаємодії зі структурними підрозділами Міністерства внутрішніх справ, іншими правоохоронними та державними органами, а також правоохоронними органами іноземних держав, підприємствами, установами та організаціями незалежно від їх форм власності, з метою залучення їх до підготовки спеціалістів у галузі кримінального аналізу.

Так, налагоджена співпраця з Департаментом кримінального аналізу Національної поліції та в 2022 року підписаний договір про взаємодію. Продовжується співпраця з Консультативною місією Європейського Союзу. Це дозволяє проводити бінарні заняття та тренінги, залучаючи фахівців-практиків до навчального процесу.

На даний час в науково-дослідній лабораторії з проблемних питань кримінального аналізу закінчена робота над проектом «Віртуальний полігон: огляд місця події». Створений навчальний сайт, який наповнений матеріалами навчально-практичного характеру освітньої платформи Virtual Education. Дана платформа надасть можливість напрацьовувати практичні навички слідчого, спеціаліста-криміналіста та кримінального аналітика під час огляду місця події за фактами розслідування різних видів кримінальних правопорушень у віртуальному середовищі з ефектом присутності за допомогою окулярів віртуальної реальності. Проект «Віртуальний полігон: огляд місця події». На

освітній платформі Virtual Education вже впровадженій в навчальний процес Одеського державного університету внутрішніх справ, схвалений Департаментом освіти, науки та спорту МВС України і зараз проходить впровадження у закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання МВС України.

Виходячи з вищевикладеного, можна констатувати, що Одеський державний університет внутрішніх справ спроможний здійснювати освітню діяльність з підготовки конкурентоспроможних магістрів зі спеціальності 124 «Системний аналіз» для задоволення потреб сучасного українського суспільства та ринку праці. Фахівці спеціальності «Кримінальний аналіз» у теперішній воєнний час вкрай необхідні на посадах в органах і підрозділах Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції України, Служби безпеки України, Прокуратури України, Національного антикорупційного бюро України, Національного агентства з питань запобігання корупції, Державної прикордонної служби України, Міністерства оборони України, Державної фіскальної служби України, Державної міграційної служби України тощо.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про вищу освіту»: від 01.07.2014. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37–38, ст. 2004. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

2. Закон України «Про освіту»: від 05.09.2017. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38–39, ст. 380. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.

3. Національний класифікатор України: Класифікатор професій ДК 003:2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10>.

4. Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 124 «Системний аналіз» для другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 18.03.2021 р. № 331. URL: https://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwj9peGpMeCAxXzQvEDHw0xqV_XqvP06FDyK8QggD-z&opi=89978449.

5. Концепція освітньої діяльності за освітньо-професійною програмою «Кримінальний аналіз» зі спеціальності 124 «Системний аналіз», що передбачає присвоєння професійної кваліфікації з професій, для яких запроваджено додаткове регулювання, на другому (магістерському) рівні вищої освіти. ОДУВС, Одеса, 2023.

6. Освітньо-професійна програма «Кримінальний аналіз» підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти у галузі знань 12 «Інформаційні технології», спеціальності 124 «Системний аналіз» розроблена відповідно до стандарту вищої освіти за спеціальністю 124 «Системний аналіз», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 18.03.2021 р. № 331.

Бутко Роман Юрійович,
начальник Департаменту кримінального
аналізу Національної поліції України

РОЗВИТОК СИСТЕМИ КРИМІНАЛЬНОГО АНАЛІЗУ В ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Служба кримінального аналізу пройшла велику трансформацію за короткий проміжок часу. На жаль, поштовхом для цього стало повномасштабне вторгнення російської федерації.

Слід зазначити, що у 2016 році, з якого веде початок кримінальний аналіз в Національній поліції, злочинність уже користувалась всіма перевагами сучасних технологій, саме тому перед поліцією постало завдання пошуку гідного системного рішення.

Одним із таких рішень стала розбудова напряму кримінального аналізу.

Перший прецедент – це створення відділу, де було лише 5 аналітиків. Мови про створення повноцінного підрозділу не було [1].

У 2017 році вже самостійний підрозділ кримінального аналізу ввійшов до складу кримінальної поліції, почали активніше впроваджуватися новітні підходи в роботі та розкритті злочинів.

2019 рік став етапом переоцінки наявного досвіду та створення перших 5 територіальних підрозділів.

Пандемія коронавірусу SARS-CoV-2 навчила аналітиків працювати дистанційно, не втрачаючи якості в роботі. Цей досвід також став у нагоді під час повномасштабного вторгнення [2].

У 2022 році команда аналітиків збільшилася до 173 працівників. Попит на продукти кримінального аналізу збільшився у декілька разів. Аналітики посіли важливе місце у структурі поліції.